

Crisis, 'statu quo' i canvi

La paraula *crisi* s'utilitza per referir-se a una situació d'inestabilitat de qualsevol tipus de realitat. En aquest sentit, es pot parlar, entre d'altres, de crisis ambientals, socials o personals. Si guí quin sigui el seu contingut, tota crisi implica dues possibilitats de sortida. D'una banda, el retorn a l'ordre establert anteriorment a la pèrdua d'estabilitat, és a dir, la recuperació de l'*statu quo*. I, de l'altra, la construcció d'una nova organització per buscar l'estabilitat perduda a través del canvi. En aquest cas, sovint, l'alternativa a l'*statu quo* presenta la crisi com una oportunitat per al canvi. En un context com l'actual, en què l'abast de la crisi ha adquirit una dimensió sistèmica i predomina la sensació que tot està en crisi, la dicotomia *statu quo* versus canvi està present implícitament en el debat. Tot i que predomina la postura del canvi com a sortida a la crisi, en el re-
fons de les posicions ideològiques més conservadores persisteix la voluntat de recuperar l'*statu quo*. Una mirada ràpida a la realitat que ens envolta evidencia la nul·la neutralitat ideològica de la idea de canvi.

Davant la crisi econòmica, el paradigma de l'austeritat dona cobertura a posicions i actuacions que s'aferren a la lògica econòmica anterior. La voluntat de complir els objectius de dèficit, tornar el deute i recuperar el creixement econòmic serveixen per justificar la política de retallades que, amb més o

menys destresa, es perpetua en els diferents governs. En aquests casos, la sortida a la crisi passa per tornar a l'*statu quo*. Contràriament, l'opció de canvi planteja algunes alternatives, com fer una auditoria del deute, introduir modificacions significatives en termes de polítiques fiscals o elaborar uns pressupostos substituint la idea de la despesa social per la premissa de la inversió social. Una dada: els pressupostos per al 2014 presentats la setmana passada pel govern de la Generalitat de Catalunya prioritzen 2.077 milions d'euros per tornar els interessos del deute a la banca, mentre que des del 2010 s'han reduït 3.074 milions d'euros en polítiques socials.

Davant la crisi institucional, la personalització de la corrupció i la literalitat de la imputació són els ar-

SARA MORENO

SOCIÒLOGA

guments que s'utilitzen per atribuir a la justícia la responsabilitat de resoldre els casos oberts. En aquest cas, la judicialització de la política es pot interpretar com un indicador d'actitud conservadora amb l'*statu quo* institucional. L'alternativa passa per considerar que els casos Millet, Bárcenas o Urdan-

garin no són una anècdota sinó un símptoma. Des d'aquesta interpretació, es defensa que la justícia, òbviament, ha de fer la seva feina de la mateixa manera que les institucions polítiques, ineludiblement, han d'assumir la seva part de responsabilitat. Una pregunta: ¿els casos oberts entorn dels Mossos són una anècdota o un símptoma?

Davant la crisi social, la idea que vam viure per sobre de les nostres possibilitats i que res tornarà a ser com abans emmascara les postures

més conservadores que defensen un retorn a l'*statu quo* del lliure mercat. En contrapartida, la sortida del canvi entén els límits del model de benestar anterior però no renuncia a la igualtat d'oportunitats ni a la justícia social. La construcció de l'alternativa passa per buscar noves maneres de garantir el benestar a tota la població sobre la base dels drets i deures de ciutadania.

Darrere de la crisi econòmica, institucional i social, la vida quotidiana de la gent segueix, i ho fa sense capacitat de plantejar-se si tornar a l'*statu quo* o canviar per millorar. El cost quotidià de les crisis actuals només permet la resistència i la supervivència de la gran majoria de població. És normal i temptador parlar de canvi quan tot trontolla i predomina la sensació que res funciona. Però el canvi no es pot reduir a una qüestió estètica que modifica les formes sense tocar els continguts. El canvi sempre és ideològic i a vegades emmascara la defensa de l'*statu quo*. La capacitat transformadora del canvi està directament relacionada amb la voluntat de qui l'impulsa i la ideologia que el motiva. Sens dubte, el context actual reclama molts canvis a molts nivells. El risc és generar falses expectatives perquè pot passar el que tan bé explica Samuel Beckett a *Tot esperant Godot*: allò que cada vegada es desitja més però mai acaba d'arribar. Com el nen que espera fer tres anys per fer-se gran i el dia del seu aniversari es frustra quan davant del mirall es veu igual que el dia abans.

Es prioritzen 2.077 milions per als interessos del deute a la banca, mentre que des del 2010 se n'han retallat 3.074 en polítiques socials

ARIANNE FABER

El cost quotidià de les crisis actuals només permet la resistència i la supervivència de la gran majoria de població